

بسم الله الرحمن الرحيم

مدلهای جستجوی اطلاعات

استاد راهنما:
جناب آقای دکتر اسدی

فتانه وهابی
تابستان ۱۳۹۷

جستجوی اطلاعات

► فرایند جستجوی اطلاعات را از زمانی که نیاز به اطلاعات داریم، به زمانی که آن را برآورده کرده یا نادیده گرفته شده، در نظر می گیریم.

- (a) فرآیند یافتن اطلاعات برای پر کردن شکاف دانش
- (b) نیاز به اطلاعات برای تصمیم گیری
- (c) نیاز به یادگیری در مورد چیزی
- (d) نیاز به پاسخ به یک سوال
- (e) نیاز به افزایش دانش خود را در مورد موضوع مورد علاقه
- (f) نیاز به اطلاعات برای برطرف نمودن نیازهای دیگر

جستجوی اطلاعات

► تعامل کاربر با منابع در جهت رفع نیاز اطلاعاتی:

۱. مشورت با یک انسان حرفه ای

۲. مشورت با دوستان، همکاران، همکلاسی ها

۳. سلف سرویس

مدلهای جستجوی اطلاعات

➤ در واقع نشان دادن چگونگی جستجوی کاربران برای اطلاعات در محیط های خاص و نحوه ارتباط آنها با IR ها و / یا منابع سنتی برای برآوردن نیازهای اطلاعاتی می باشد.

➤ مدلها بر اساس تحقیقات محققان متفاوتند.

مدلهای جستجوی اطلاعات

▶ مدل فرآیند جستجوی اطلاعات کولثاو

▶ مدل رفتاری آلیس

▶ مدل پردازش اطلاعات مارچیونینی

▶ مدل حل - مسئله ویلسون

▶ وضعیت غیرعادی دانش بلکین

▶ مدل میوه چینی بتیس

مدل فرآیند جستجوی اطلاعات کولثاو

► مدل فرآیند جستجو اطلاعات (ISP)

- (a) بر اساس پنج مطالعه در محیط طبیعی انجام شده است.
- (b) تمرکز بر افکار، احساسات و اعمال کاربر به جای سیستم دارد.
- (c) گروه آزمون دانشجویان لیسانس (غیر تحصیلات تکمیلی) می باشند.

مدل فرآیند جستجوی اطلاعات کولثاو

► روند جستجوی اطلاعات از دیدگاه کاربر شامل مراحل اصلی زیر می شود:

۱. شروع کار
۲. انتخاب موضوع
۳. فرمول بندی
۴. جمع آوری اطلاعات
۵. اتمام جستجو

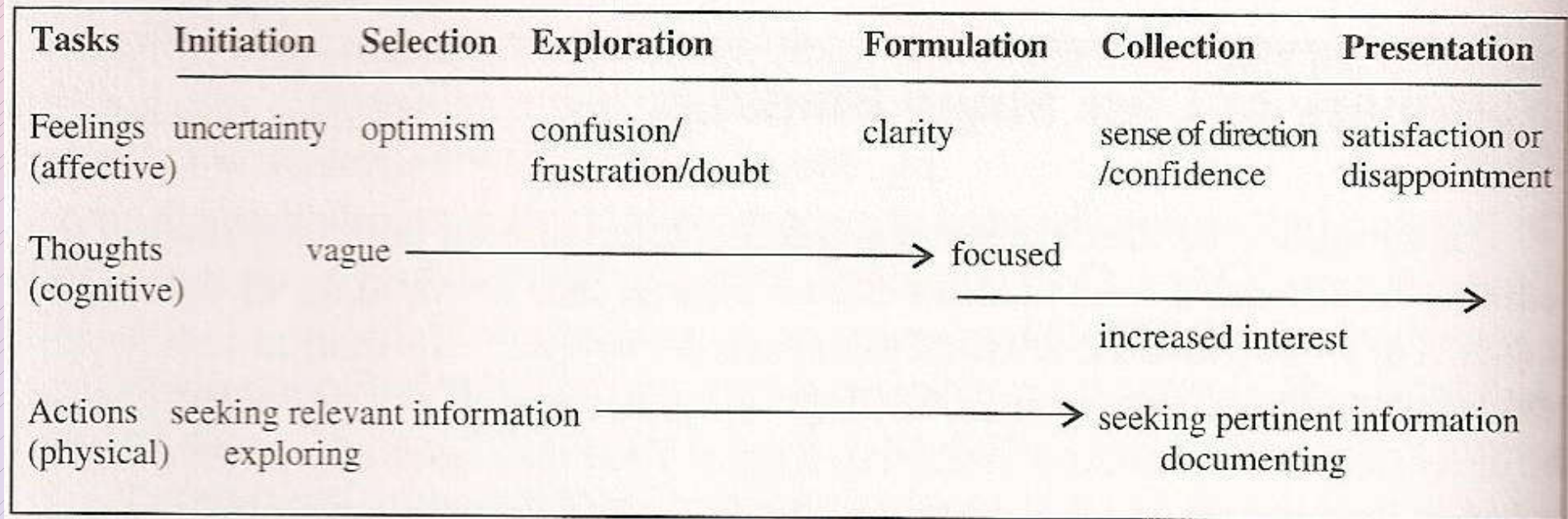
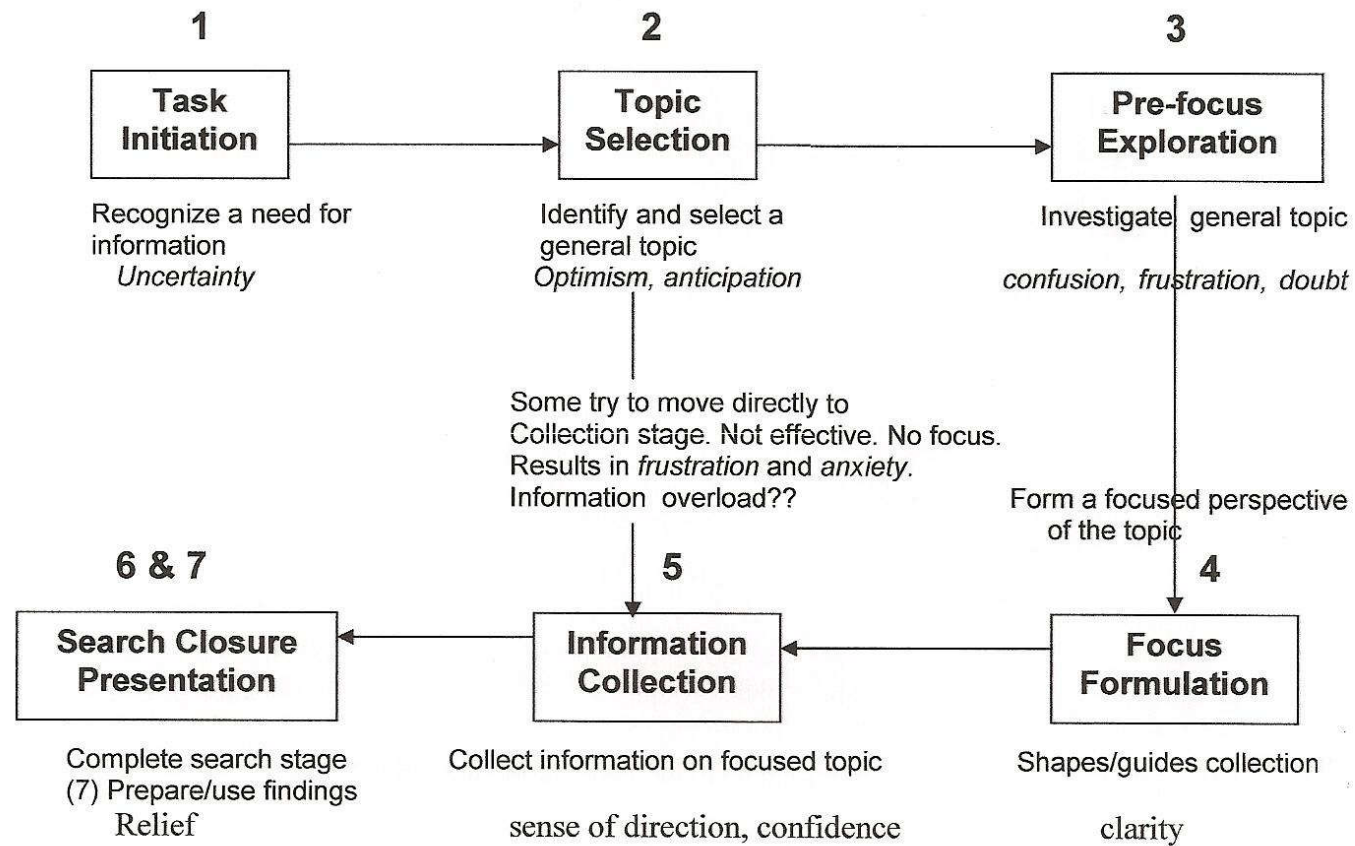

Figure 5.1. Model of the Information Search Process (ISP).

Conceptual Framework of ISP Model

مدل رفتاری آیس

دیوید ایس الگو جستجوی اطلاعات دانشمندان علوم اجتماعی، دانشمندان فیزیکی و مهندسان در استفاده از ابرمتن (به عنوان مثال وب) را توصیف می کند.

شروع (نظارت)

زنجیری

نظارت بر

مرور

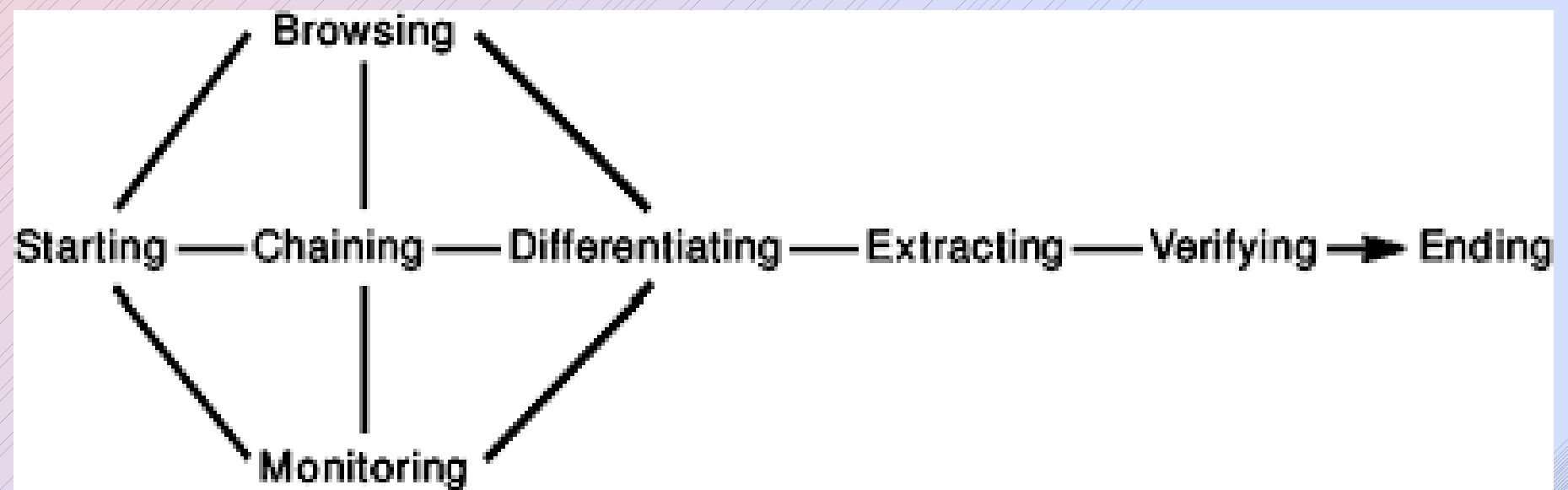
تمایز (تمایز)

فیلتر کردن

استخراج

تأیید

پایان دادن

مدل مارچيوني

► روش حل مسئله برای درک فرایند جستجوی اطلاعات در محیط الکترونیکی می باشد.

هشت فرآیند که می تواند به موازات انجام شود:

تشخیص مشکل، تعریف مشکل، انتخاب سیستم / منبع، تفکیک مشکل (فرمولبندی پرس و جو)، اجرای جستجو، بررسی نتایج، استخراج اطلاعات مورد نظر؛ بازتاب و توقف روند جستجو

مدل حل مسئله ویلسون

➤ مدل ۱۹۹۷ ویلسون

- (a) هدف به سمت حل مسئله است.
- (b) بر اساس یک نظرسنجی از تحقیقات در حوزه سلامت بدست آمده است.
- (c) کاربران از عدم اطمینان به اطمینان از طریق فرایند حل مسئله حرکت می کنند.

مدل حل مسئله ویلسون

► مراحل:

شناسایی مشکل

تعریف مشکل

وضوح مشکل

ارائه راه حل

مراحل پیوسته و غیر خطی هستند.

June 1999

INFORMATION BEHAVIOUR MODELS

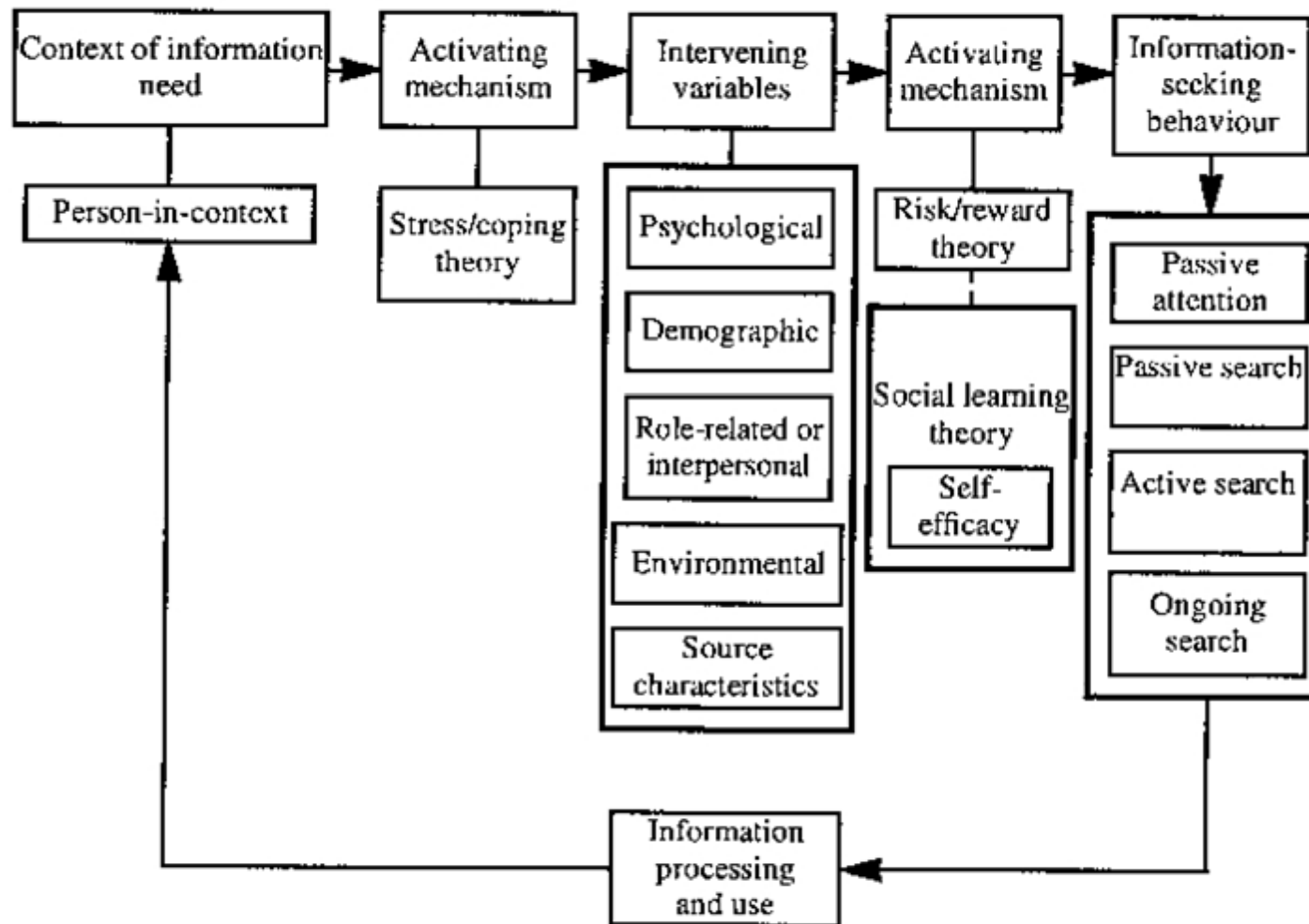

Figure 7. Wilson's 1996 model of information behaviour

تئوری وضعیت غیر عادی دانش بلکین

▶ "جنبه های شناختی و موقعیتی که منجر به جستجوی اطلاعات و استفاده از یک سیستم IR می شود" (Saracevic، ۱۹۹۶).

▶ شکاف دانش (ناهنجاری) و نیاز به حل آن

تئوری وضعیت غیر عادی دانش بلکین

➤ کاربران بارها و بارها به سیستم IR مراجعه می کنند تا نیازهای اطلاعاتی خود را برآورده نمایند.

➤ حرکت به سوی طراحی سیستم کاربر محور است نه سیستم محور (مردم، نه اسناد).

INFORMATION SEEKING STRATEGIES (ISS)

	Method		Goal		Mode		Resource	
	B	S	L	S	R	S	I	M
1	x		x		x		x	
2	x		x		x			x
3	x		x			x	x	
4	x		x			x		x
5	x			x	x		x	
6	x			x	x			x
7	x			x		x	x	
8	x			x		x		x
9		x	x		x		x	
10		x	x		x			x
11		x	x			x	x	
12		x	x			x		x
13		x		x	x		x	
14		x		x	x			x
15		x		x		x	x	
16		x		x		x		x

Method: B = Scan S = Search
 Goal: L = Learn S = Select
 Mode: R = Recognize S = Specify
 Resource: I = Information M = Meta-information

(Belkin, Marchetti & Cool, 1993, p. 326)

مدل میوه چینی بیتس

مارسیا بیتس رفتار جستجو را از محققانی که کارشناسان در یک

رشته خاص بودند (مثلا مهندسان، شیمی، دانشمندان علوم

اجتماعی)، بررسی کرد.

او دریافت محققان تنها یک جستجو را در مجموعه ها انجام نمی دهند.

مدل میوه چینی بتیس

- ▶ کاربران در میان منابع مختلف به صورت زیر حرکت می کنند:
- کاربران یک مسیر مستقیم از نیاز اطلاعاتی به مجموعه بازیابی نهایی طی نمی کنند.
- ▶ با توجه به متون بازیابی شده، جستجو متوقف می شود و یا جهت آن تغییر می کند.
- ▶ اطلاعات جدید به کاربران ایده های جدید، جهت جدید برای پیگیری، و درک جدید از نیازهای اطلاعات خود می دهد.

مدل میوه چینی بتیس

- ▶ نیازهای اطلاعاتی پژوهشگران و پرسشهای مورد استفاده برای نشان دادن این نیازها در سیستمها به طور مداوم تغییر میابند: جستجوهای متغیر، پویا، غیر خطی
- ▶ نیازهای اطلاعاتی کاربر یکسان نیستند و در طی فرآیند جستجو تغییر می کنند.

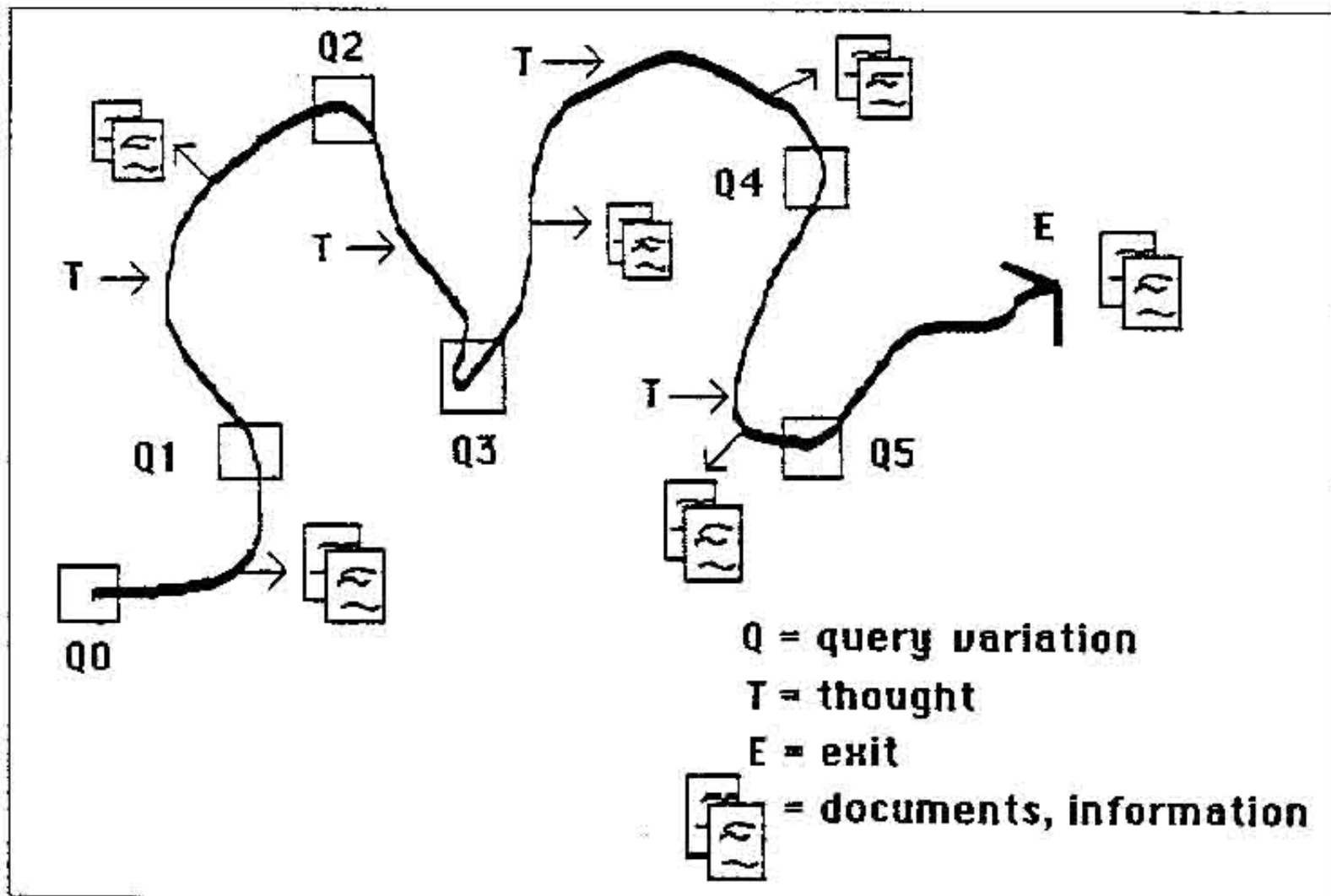
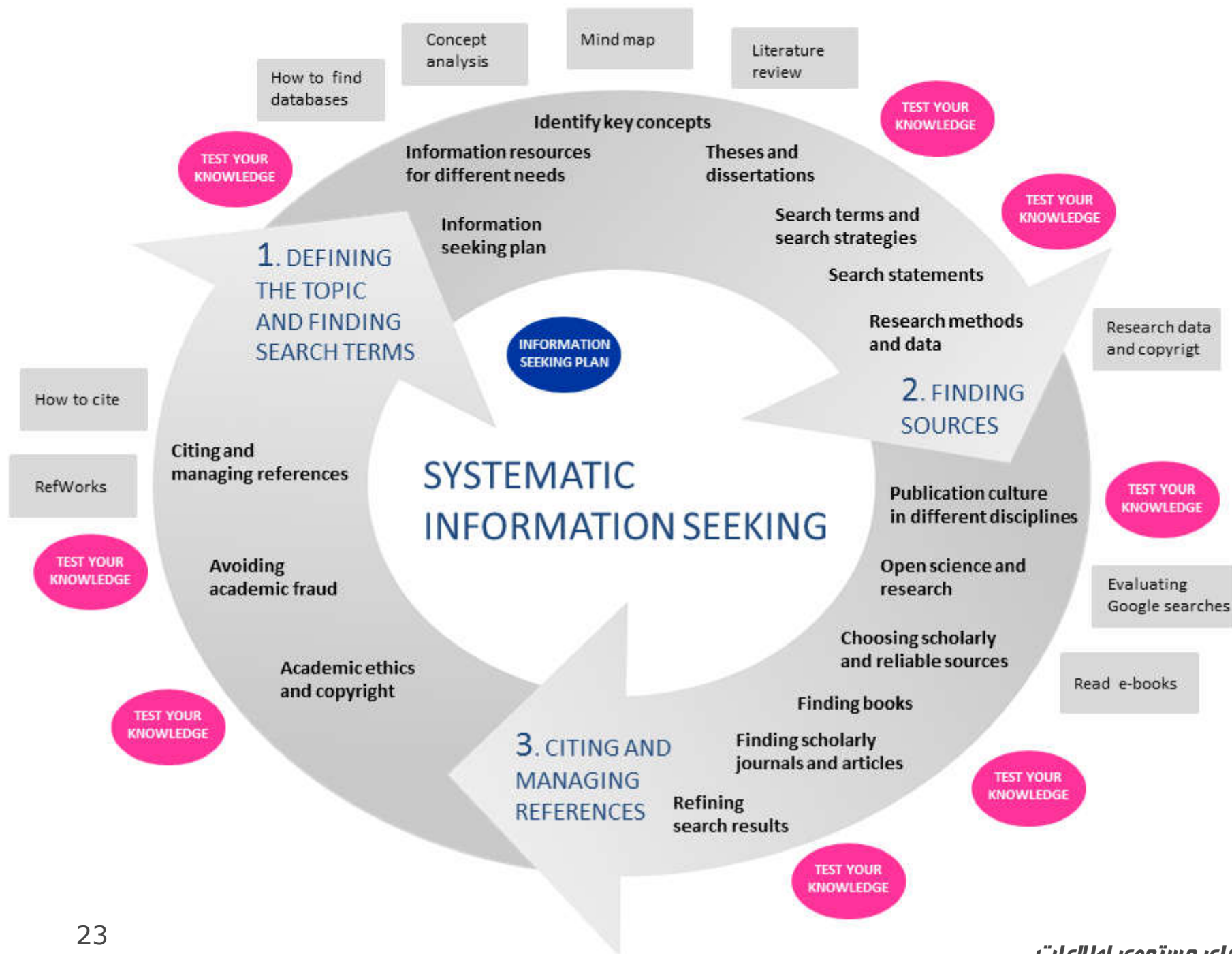

Figure 2: A berrypicking, evolving search

منابع

- ▶ T.D.Wilson, (1999) "Models in information behavior research", Journal of Documentation, Vol. 55 Issue: 3, pp.249-270, <https://doi.org/10.1108/EUM0000000007145>
- ▶ Ellis, D. and M. Haugan (1997). Modeling the information seeking patterns of engineers and research scientists in an industrial environment. Journal of Documentation, 53, 384-403.
- ▶ Lee, H., Belkin, N.J., & Krovitz, B. (2006). Rutgers information retrieval evaluation project on IR performance on different precision levels. Journal of the Korean Society for Information Management, 23(2), 97-111

با تشکر از توجه شما